

AKREDİTİF İŞLEMLERİNDE BARKOD VE QR KOD BİR İMZAMIDIR?

Son dönemde ticaret odalarının Menşe Sertifikalarını ve ATR belgelerini QR kod ile vermeleri ve ayrıca Covid kapsamında bazı belgelerin elektronik olarak imzalanması akreditif işlemlerinde rezerv tartışmalarını beraberinde getirmektedir. Özellikle standart belgelerin istendiği akreditiflerde beklenti elle atılan bir imzanın bulunmasıdır, oysa ki UCP ve ISBP’de çok geniş imzalama imkanı bulunmaktadır, ancak yine de çok dikkatli olmak gerekir, zira UCP’de her zaman düz mantık yoluyla varılan sonuçlar geçerli olmamakta, sürprizlerde olabilmektedir. bu nedenle en doğrusu; mantıklı veya mantıksız kurallı doğru bilmek ve uygulamaktır. Önce UCP ve ISBP’deki imzalamaya ilişkin düzenlemeye bakalım. UCP ve ISBP’deki düzenleme aşağıdaki gibidir, buna göre akreditif altında ibraz edilen bir belge bu yöntemlerden biri ile imzalanabilir, burada barkod ve QR kodun elektronik onaylama yöntemi olup olmadığına bakacağız.

UCP 600, Madde 3

Bir belge el yazısıyla, faksimile (görüntüleme yoluyla oluşturulmuş) imzayla, delgi, imzayla, kaşeyle, simgeyle veya doğruluğun onaylanmasına yönelik diğer herhangi bir mekanik veya elektronik yöntemle imzalanabilir.

ISBP, 745, Madde A35

a. A31 (a) paragrafında bahsedilen bir imzanın elle atılması gerekmez. Belgeler, bir faksimile imzayla (örneğin, matbu veya elektronik bir aletle taranmış bir imza) delgi imzayla, kaşeyle, sembolle (örneğin, bir mühür) veya mekanik veya elektronik onaylama yöntemiyle de imzalanabilir.

b. Bir belgenin “imzalanmış ve kaşelenmiş” olması veya benzeri bir şart, A35 (a) paragrafında tanımlanan biçimde bir imzayla ve imzalayan kişi veya kuruluşun isminin daktiloyla, kaşeyle, el yazısıyla, matbu veya elektronik bir aletle taranması vb. suretle yazılması ile yerine getirilir.

c. Bir belge üzerindeki “Bu belge elektronik yöntemle onaylanmıştır” veya “ Bu belge elektronik araçlarla üretilmiş olup imzalanmasına gerek yoktur ” gibi veya benzer etkiye sahip sözcükler sadece bu nedenle UCP 600’ün 3. maddesinde belirtilen imza şartlarına uygun olan bir elektronik onaylama yöntemini temsil etmez.

d. Bir belge üzerindeki, onay; bir internet sitesi için verilen özel bir referans (URL) üzerinden doğrulanabilir veya elde edilebilir yönündeki bir ifade, UCP 600’ün 3.maddesinde belirtilen imza şartlarına uygun olan bir elektronik onaylama yöntemini oluşturur. Bankalar, böyle bir onayı doğrulamak veya elde etmek için bu tür internet sitelerine erişim yapmayacaklar.

A36 a.Aksi belirtilmediği sürece, belirli bir kişi veya kuruluşun antetli/başlıklı kağıdı üzerinde yer alan bir imza, o kişi veya kuruluşun imzası olarak görülecektir. İmzanın

yanında bu belirli kişi veya kuruluşun isminin tekrar yer almasına gerek yoktur. b. Bir imza sahibi belgeyi düzenleyen bir şubesi adına imza attığını belirttiğinde o imza belgeyi düzenleyen imzası olarak dikkate alınacaktır.

A37 Bir belgede imza için bir kutunun, alanın veya boşluğun bulunması bundan dolayı o kutunun, alanın veya boşluğun imza ile tamamlanacağı anlamına gelmez. Örneğin, bir havayolu taşıma belgesinde sıkça görülen “Signature of shipper or their agent” veya bir karayolu taşıma belgesindeki “Signature of shipper” başlıklı boşluklarda bir imza olması gerekmez. Bir kutu, alan veya boşlukta bulunacak verilere ilişkin şartlar için ayrıca A17 paragrafına bakınız.

A38 Bir belge “Bu belge (kişi veya kuruluşun ismi) onay imzasını (countersignature) taşımadığı (veya imzalanmadığı) sürece geçerli değildir” gibi veya benzer etkiye sahip sözcükler içerdiğinde, imza tatbik edilebilecek kutu, alan veya boşlukta bir imza ve belgeye onay imzası veren kişi veya kuruluşun ismi yer alacaktır.

Yukarıdaki düzenleme kapsamında; Evet, bir barkod veya QR kod, UCP kapsamında elektronik yöntemle oluşturulan bir imzadır, ancak bir belgenin üzerinde bu kodlar olmadan “ Bu belge elektronik araçlarla üretilmiş olup imzalanmasına gerek yoktur ” gibi veya benzer etkiye sahip sözcükler elektronik yöntemle imzalama değildir. Barkod veya QR kod ile imzalı belgenin üzerinde ayrıca elle imzaya ayrılmış bir alanın olmamasına dikkat edilmesi gerekir. Bir akreditifte bu tür bir belgenin ibraz edileceği önceden biliniyorsa mutlaka akreditife önceden gerekli tadilatın yapılması, izinlerin sağlanması gerekir. Kopya belgelerde orijinal imzaya gerek olmaması bu konuda başka bir tartışma yaratabilir, o nedenle kopya belgelerin üzerinde bulunması gereken bilgilerin akreditifte detaylı verilmesi önerilir.

Saygılarımla,

Abdurrahman Özalp

ICC Türkiye Bankacılık Komisyonu Başkanı